

Saksframlegg

ETABLERING AV MIDLERTIDIG NASJONALT PILEGRIMSSENTER I TRONDHEIM

Arkivsaksnr.: 10/49521

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til vedtak:

Trondheim kommune ser med tilfredshet på at det midlertidige nasjonale pilegrimssentret legges til Trondheim, og at Riksantikvaren har tatt et initiativ som gjør at man hurtig kommer i gang i 2011.

Formannskapet vedtar å bevilge kr 200 000 som Trondheim kommunes bidrag til det midlertidige Nasjonale pilegrimssenteret. TKs andel dekkes over vedtatt budsjett 2011 til kommunaldirektør for kultur og næring.

Det presiseres at dette er et midlertidig tiltak, som ikke gir direkte føringer når det gjelder et permanent nasjonalt pilegrimssenter

::: Sett inn innstillingen over denne linja

... Sett inn saksutredningen under denne linja

Saksutredning:

Innledning:

Riksantikvaren har fått i oppdrag å etablere et midlertidig nasjonalt pilegrimssenter i Trondheim i 2011. Senteret skal være et nav for arbeidet med pilegrimsledene i Norge, og skal organiseres som et prosjekt under Riksantikvaren. Trondheim kommune er invitert til å være med i styringsgruppen for senteret og til å være med på finansieringen.

Bakgrunn

Pilegrimsledene til Nidaros ble reetablert i 1997 som resultat av et prosjekt som Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren ledet på oppdrag av Miljøverndepartementet. I perioden 2007 til 2010 har Pilotprosjekt Pilegrimsleden koordinert og stimulert arbeidet med skjøtsel og merking, informasjon og markedsføring, etablering av overnattingstilbud, organisering av vandringer og andre aktiviteter med mer. Prosjektet har vært ledet av Kirken og fylkeskommunene og har vært del av Miljøverndepartementets verdiskapingsprogram på kulturminneområdet.

Kirkeminister Trond Giske lanserte i 2009 en pilegrimssatsing med et nasjonalt pilegrimssenter og fem regionale pilegrimssenter, som en oppfølging av Kirkedepartementets utredning "På livets vei". Gjennom bevilgning i statsbudsjettet 2010 ble de fem regionale sentrene etablert, knyttet til de godkjente ledene mellom Oslo og Nidaros. Bevilgningen til de regionale sentrene er videreført i budsjettforslaget for 2011.

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet leder arbeidet med en tverrdepartemental

Trondheim kommune

pilegrimsstrategi. Spørsmålet om et permanent nasjonalt pilegrimssenter forventes avklart som ledd i strategiarbeidet. Strategien forventes å bli vedtatt våren 2011. Det har vært påkrevet å finne en organisering av pilegrimsarbeidet etter at prosjektet er avsluttet. Riksantikvaren foreslo at direktoratet tok midlertidig ansvar for pilegrimsledarbeidet i 2011. På denne bakgrunn har Miljøverndepartementet (MD), i samråd med Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) og Nærings- og handelsdepartementet (NHD), bedt Riksantikvaren etablere et midlertidig nasjonalt pilegrimssenter (NPS).

3.12.2010 ble det avholdt et møte hos Riksantikvaren med representanter for departementer, bispedømmeråd, fylkeskommuner, direktorat, pilegrimssentre og andre sentral aktører. Trondheim kommune var også representert. Deltakerne viste stort engasjement for saken og ga tillit til at Riksantikvaren hadde fått ansvar for dette. Det var enighet om at det midlertidig nasjonale sentret skal ligge i Trondheim.

Ansvarsområde

Det midlertidige nasjonale pilegrimssentret (NPS) har tre hovedarbeidsområder:

- Miljø: Natur, kulturarv, landskap og friluftsliv. Pilegrimsleden som fysisk struktur.
- Kirke: Pilegrimstradisjoner, pilegrimsliv og kirkeliv. Pilegrimsleden som idé.
- Næring: Overnatting, servering, transport og andre tjenester. Pilegrimsleden som ressurs for opplevelsesnæringer og reiseliv.

NPS vil ha ansvar i forhold til hele ”pilegrimssektoren” over hele landet. NPS skal være det nasjonale knutepunktet for arbeidet med pilegrimsledene. Hovedinnsatsen innrettes mot de godkjente pilegrimsledene. NPS har et overordnet ansvar for at de godkjente pilegrimsledene blir godt forvaltet og at det legges til rette for økt, bærekraftig bruk av dem.

Organisering

NPS organiseres som et prosjekt under Riksantikvaren og legges administrativt under Riksantikvaren. Riksantikvaren tilsetter og har arbeidsgiveransvaret for medarbeiderne ved NPS.

For å sikre det nødvendige eierskapet til NPS, er det nedsatt en bred sammensatt styringsgruppe. Det forutsettes at styringsgruppen oppretter et arbeidsutvalg.

Riksantikvaren har invitert med følgende virksomheter til å delta i styringsgruppen:

- Styreleder oppnevnt av Riksantikvaren (Knut Andresen er oppnevnt).
- Fylkeskommunene (Nord- og Sør-Trøndelag, Oppland, Hedmark, Buskerud, Akershus og Oslo). I sum bør de dekke både kulturminneforvaltning, friluftsliv og regional utvikling. (7 repr.).
- Trondheim kommune, (1 repr.).
- Bispedømmerådene i Nidaros, Hamar, Borg, Tunsberg og Oslo. (5 repr.).
- Kirkerådet. (1 repr.).
- Direktoratet for naturforvaltning (1 repr.).
- De regionale pilegrimssentrene (1 repr.).
- Direktoratet for naturforvaltning (1 repr.).
- Innovasjon Norge. (1 repr.).
- Norsk kulturminnefond (1 repr.).
- Norsk Kulturråd (1 repr.).
- Statens landbruksforvaltning (1 repr.).

TK blir representert med kommunaldirektør for kultur og næring, Morten Wolden med rådgiver Rune

Trondheim kommune

Kjenstad som varamedlem.

NPS vil ha 3-4 årsverk/stillinger med en kompetansesammensetning som er egnet til å løse oppgavene. NPS ledes av en direktør. Tre stillinger er allerede utlyst.

Lokalisering

NPS plasseres i Nidaros bispedømmeråds lokaler i Waisenhuset, Kongsgårdgt. 2, 7013 Trondheim. Dette er lokalene som tidligere ble disponert av Pilotprosjekt Pilegrimsleden.

Oppgaver

NPS skal:

- Videreutvikle og styrke Pilegrimsleden som konsept.
- Koordinere aktivitetene ved de regionale pilegrimssentrene.
- Bidra til god informasjon og markedsføring, herunder nettstedet www.pilegrim.info.
- Sørge for god forvatning av de godkjente ledene.
- Utarbeide planer for og iverksette markedsføringstiltak i samarbeid med Innovasjon Norge, fylkeskommunene, reiselivsaktører m.fl.
- Følge opp kommunenes arbeid med grunnleieavtaler, skjøtsel og merking.
- Følge opp og utvikle nasjonale og internasjonale kontakter og nettverk.

Finansiering for 2011

Grunnfinansieringen av NPS kommer fra Miljøverndepartementet (MD) gjennom Riksantikvaren, og fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) med kr 1 500 000. Videre er det forutsatt at fylkeskommunene og Trondheim kommune blir med på finansieringen med til sammen kr 1 250 000. Dessuten er alle som er med i styringsgruppen anmodet om et bidrag på kr 100.000 hver. Partene har beregnet at Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) skal bidra med 650 000 kroner til senteret i 2011. Fordelingen foreslås slik: Trondheim kommune yter kr 200.000 til det midlertidige Nasjonale pilegrimssenteret, tilsvarende 1/3. STFK yter kr 450 000. Det utgjør 2/3 av den regionale andelen.

Det presiseres at dette er et midlertidig tiltak, som ikke gir direkte føringer når det gjelder et permanent nasjonalt pilegrimssenter.

Høyt aktivitetsnivå på området

Med Riksantikvarens initiativ har en kommet et langt skritt videre med pilegrimssatsningen. Dette føyer seg inn som et ledd i et flerårig arbeid. Stiftelsen Nidaros Pilegrimsgård ble i 2008 etter et engasjement fra TK overfor "staten" etter at forsvaret la ned Prins Carls bastion som offisersbolig. TK er en av stifterne og har som kjent en plass i styret. Finansieringen til driften skjer gjennom en avtale med stat, fylke og kommune etter fordelingen 60:20:20. I forbindelse med den statlige "Uddu-utredningen" ble det enstemmig politisk vedtak på at TK ønsket et nasjonalt senter lagt til Trondheim og til Nidaros Pilegrimsgård.

Nidaros Pilegrimsgård, med et skandinavisk nettverk av pilegrimsaktører, søkte våren 2010 Europarådet om status som europeisk kulturvei for Olavsleden i Norge, Sverige og Danmark med mandat og finansiering fra STFK og Trondheim kommune. Søknaden ble godkjent og diplomert overlevert av Europarådets representant til kulturminister Anniken Huitfeldt under åpningen av Olavsfestdagene 28. juli 2010. Europarådet stiller krav til de som skal forvalte en europeisk kulturvei, bl.a. opprettelse av en permanent nettverksorganisasjon, akademisk komité, ungdomstiltak med videre.

Trondheim kommune

TK er også involvert i SØT-samarbeidet i inneværende periode, og jobber nå med en ytterligere spisset søknad på pilgrimsområdet for neste periode.

Det arbeides også, i samarbeid med STFK, om deltakelse i et mulig EU-prosjekt, COESIMA. Under navnet "Trondheim/Nidaros pilgrimsregion" søkte STFK, NTFK og TK sammen med 8 andre europeiske pilgrimsregioner, om EU-støtte i 2009 (Interreg IVC) til å drifte et europeisk pilgrimsnettverk. Formålet med nettverket var erfaringsutveksling og felles markedsføring av pilgrimsmålene. Regionen Galicia i Spania var ledepartner. Søknaden nådde ikke opp første omgang, men det jobbes med en ny og bearbeidet søknad i Interreg IVC, som har søknadsfrist i mars/april 2011.

Et annet prosjekt det arbeides med er deltakelse i Green Pilgrim Cities Network som kan gi Trondheim status som "Grønn pilgrimsby". Dette er et initiativ fra Miljøenheten i kommunen som har satt sammen en arbeidsgruppe med medlemmer fra miljøenheten, Pilegrimsgården, Nidaros bispedømme og menighet og Olavsfestdagene.

Det høye aktivitetsnivået gjenspeiler seg også i målformuleringene i Trøndelagsrådet for 2011:

"Trøndelagsrådet vil fortsette arbeidet overfor sentrale beslutningstakere, og ellers være pådriver for etablering av et nasjonalt pilgrimssenter i Trondheim, samtidig som Pilegrimsledene ivaretas og utvikles. Olavsleden har fått status som europeisk kulturvei, og Trøndelagsrådet vil arbeide for å realisere ambisjonene og mulighetene som ligger i dette, herunder forankring av dette arbeidet også på nasjonalt nivå. Det skal jobbes for å etablere et nettverk av pilgrimsregioner i Europa, og man skal involvere reiselivet og kulturnæringene i pilgrimspartnerskapet. "

Vurdering

I forbindelse med etablering av det midlertidige nasjonale sentret blir det viktig å få avklart nærmere de ulike rollene sentret skal ha. Særlig viktig er en avklaring når det gjelder ansvars- og oppgavefordeling med Nidaros Pilegrimsgård som har hatt en rolle til nå langt utover regionalt pilgrimssenter, ikke minst med tanke på statusen som Europeisk kulturveg.

Videre må året 2011 benyttes til å avklare alle forhold når det gjelder det permanente nasjonale sentret som må påregnes være en realitet fra 2012.

Konklusjon

Trondheim kommune ser med tilfredshet på at det midlertidige nasjonale sentret legges til Trondheim, og at Riksantikvaren har tatt et initiativ som gjør at man hurtig kommer i gang i 2011, etter at Pilotprosjekt Pilegrimsleden ble lagt ned ved årsskiftet. Bredden i de deltakende virksomheter viser at det ligger et bredt nasjonalt engasjement i pilgrimssaken. Kommunen går med i styringsgruppen.

De statlige organ forutsetter regional og lokal medfinansiering. Dekning skjer slik:

Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) skal bidra med 650 000 kroner til senteret i 2011. Fordelingen foreslås slik: Trondheim kommune yter kr 200.000 til det midlertidige Nasjonale pilgrimssenteret, tilsvarende 1/3. STFK yter kr 450 000. Det utgjør 2/3 av den regionale andelen. TKs andel dekkes over budsjett kommunaldirektør for kultur og næring.

Trondheim kommune

Det presiseres at dette er et midlertidig tiltak, som ikke gir direkte føringer når det gjelder et permanent nasjonalt pilegrimssenter.

Rådmannen i Trondheim, 24.01.2011

Morten Wolden
kommunaldirektør

Rune Kjenstad
rådgiver

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

... Sett inn saksutredningen over denne linja